

राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत किटक
संगोपनगृह बांधकाम अनुदान योजना
राबविण्यास मान्यता प्रदान करणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन
सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: राकृयो १०१५/ प्र.क्र.११४/ रेशीम कक्ष
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई -३२
दिनांक: २९ जून, २०१६

वाचा :-

- १) शासन निर्णय , सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग क्रमांक केपूयो १३१४/प्र.क्र.०७/ रेशीम कक्ष, दि.५ मे, २०१४
- २) संचालक (रेशीम), नागपूर यांचे पत्र क्र.रे/ कार्या-८/ रा.कृ.वि.यो/८७१ दि.५ सप्टेंबर, २०१५ व रेशीम कार्या-८/ राकृवियो/१५-१६/ १३७२/ दि.०२.१२.२०१५.

प्रस्तावना :-

रेशीम उद्योगाचा विस्तार व विकासाठी केंद्र पुरस्कृत सीडीपी योजनेतर्गत कोषपूर्व , कोषोत्तर प्रकीया व सेवा क्षेत्रासाठी निधी उपलब्ध केला जात आहे. तथापि तेराव्या वित्त आयोगाच्या शिफारशीनुसार केंद्राकडून राज्यांना मिळणा-या हिश्यामध्ये वाढ केली असल्यामुळे केंद्र पुरस्कृत योजना अभिसरण पद्धतीने राबविण्याच्या सुचना देण्यात आलेल्या आहेत. त्यास अनुसरून केंद्र पुरस्कृत सीडीपी योजनेतील कोष पूर्व क्षेत्रातील तुती लागवड, किटक संगोपनगृह , साहित्य पुरवठा, ठिबक सिंचन इ. योजना बंद केल्या असल्यामुळे या योजनेकरीता सन २०१५-१६ पासून निधी उपलब्ध होणार नसल्याने संचालक (रेशीम) यांनी कोष पूर्व क्षेत्रातील योजना अभिसरण पद्धतीने अथवा इतर स्रोतातून राबविण्याचे प्रस्तावित केले आहे. त्यास अनुसरून संचालक (रेशीम) यांनी सन २०१५-१६ मध्ये तुती लागवड केलेल्या १२०० शेतक-यांना किटक संगोपनगृह बांधकामासाठी राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतून अनुदान उपलब्ध करून देण्याबाबतचा प्रस्ताव संदर्भ क्र.२ अन्वये पाठविला आहे. त्यानुसार सदर प्रस्ताव कृषि व पदूम विभागास मंजूरीकरीता पाठविण्यात आला होता. त्यास अनुसरून सदर किटक संगोपनगृह बांधकाम योजना राबविण्याकरीता रु.१०९७.२५ लक्ष इतक्या रक्कमेस राज्यस्तरीय मंजूरी समितीच्या दि. १३ एप्रिल, २०१६ रोजी झालेल्या २१ वी बैठकीत मान्यता दिली आहे. त्यास अनुसरून राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतर्गत सन २०१५-१६ मधील शेतक-याकरीता किटक संगोपनगृह बांधकामासाठी अनुदान मंजूर करण्याच्या योजनेस प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

रेशीम उद्योगासाठी किटक संगोपनगृहाची आवश्यकता विचारात घेवून सन २०१५-१६ मध्ये तुती लागवड केलेल्या १२०० शेतक-यांना किटक संगोपनगृह बांधकामाकरीता राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतून अनुदान उपलब्ध करून देण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे. या योजनेचा तपशिल पुढीलप्रमाणे आहे.

(रक्कम लाखात)

अ.क्र.	तपशिल	युनीट किंमत	भौतिक लक्षांक	अनुदानाचे प्रमाण		एकूण रक्कम
				राकृवियो हिस्सा	लाभार्थी हिस्सा	
१	किटक संगोपनगृह मॉडेल-II (६०० स्के.फुट)	१.७५	१२००	५० %	५० %	१०५०.००
२	सल्लागार फी व प्रशासकीय खर्च	४.५० टक्के	-	---	---	४७.२५
	एकूण रक्कम रुपये					१०९७.२५

राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतर्गत किटक संगोपनगृह बांधकाम अनुदान योजना राबविण्यासाठी अटी व शर्ती पुढीलप्रमाणे राहतील.

- तुती लागवड असलेल्या शेतक-यांची संगणक प्रणालीवर नोंदणी असणे अनिवार्य राहिल. तसेच किटक संगोपनगृहाची माहिती ऑनलाईनवर भरणे आवश्यक राहिल.
- किटक संगोपनगृह रेशीम संचालनालयाने मंजूर केलेल्या आराखड्याप्रमाणे / मॉडेलप्रमाणे असणे आवश्यक राहिल.
- तुती लागवड असलेल्या शेतक-यांस किटक संगोपन बांधकाम करण्यापूर्वी पूर्व संमतीपत्र देणे आवश्यक असून या शेतक-यांच्या प्रस्तावास प्रकल्प संनियत्रण समितीची (PMCC) मान्यता बंधनकारक राहिल.
- किटक संगोपन गृहाच्या अनुदानासाठी पात्र होण्यासाठी यापूर्वीचे शासन निर्णय क्र. रेशीम १०७७/प्र.क्र.११०/रेशीम कक्ष दि.१३ सप्टेंबर, २०१० व संदर्भ क्र.१ येथील दि.५ मे, २०१४ च्या शासन निर्णयान्वये विहित केलेल्या अटी व शर्ती जशाच्या तश्या लागू राहतील.
- प्रकल्प संनियत्रण समितीने प्रशासकिय मान्यता दिलेल्या प्रस्तावास केवळ उपलब्ध निधीच्या प्रमाणात अनुदान देण्यात यावे. या समितीने मान्यता दिलेल्या शेतक-यांची यादी संबंधित जिल्हा कार्यालयाच्या सुचना फलकावर तसेच संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात यावी तसेच प्रशासकिय मान्यता दिलेल्या लाभार्थ्यांना त्याबाबत रजिष्टर पत्राने कळविण्यात यावे.
- किटक संगोपनगृह बांधकामाकरीता यापूर्वी अन्य योजनेतून अनुदान देण्यात आले असल्यास पुन्हा त्याच लाभार्थ्यास अनुदान देण्यात येवू नये.
- किटक संगोपनगृह बांधकामाचा अंतर्गत व बाहेरील फोटो एमआरसॅक या संस्थेमार्फत विकसीत करण्यात आलेल्या मोबाईल ॲपद्वारे काढणे बंधनकारक राहिल.

८. किटक संगोपनगृह बांधकाम अनुदान हे सन २०१५-१६ या वर्षात तुती लागवड केलेल्या शेतक-यासाठी अनुज्ञेय आहे. जुने संगोपनगृहास (२०१५-१६ च्या आधिच्या वर्षाचे) अनुदान दिले जाणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी.
९. सन २०१६-१७ मध्ये तुती लागवड करणा-या शेतक-यांसाठी महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामिण रोजगार हमी योजनेतर्गत (मग्नारोहयो) अनुदान मिळणार असल्यामुळे या लाभार्थ्यांचा समावेश या योजनेतर्गत करण्यात येवू नये अथवा त्या शेतक-यांना या योजनेतून लाभ देण्यात येवू नये. योजनेची द्विरुक्ती होणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी.
१०. या अनुदान योजनेचा उद्देश हा रेशीम उत्पादक शेतक-यांच्या स्तरावर किटक संगोपनासाठी सोई सुविधा (इन्फ्रास्ट्रक्चर) निर्माण करणे असा असून योजना अंत्यत पारदर्शक पध्दतीने राबविण्यात यावी.
११. सदर योजनेच्या आर्थिक निकषाच्या अधिन राहून योजना यशस्वीपणे राबविण्याकरीता आवश्यक त्या इतर मार्गदर्शक सूचना, संचालक (रेशीम) यांनी त्यांच्यास्तरावरून क्षेत्रीय अधिका-यांना तात्काळ निर्गमित कराव्यात.
१२. ज्या कामकाजासाठी निधी मंजूर करण्यात आला आहे त्याच बाबीवर खर्च करण्याची जबाबदारी संचालक (रेशीम) यांची राहिल.
१३. या कामकाजाकरीता उपलब्ध करून देण्यात आलेला निधीचा विनियोग विहित कालावधीत होईल याची दक्षता संचालक (रेशीम) यांनी घ्यावी.
१४. सदर निधीचे उपयोगीता प्रमाणपत्र कृषि विभागास सादर करण्यासाठी विभागास तात्काळ सादर करावेत.

सदर शासन निर्णय कृषि विभागाच्या सहमतीने व २१ व्या राज्यस्तरीय मंजूरी समिती (SLSC) यांच्या दि.१३ एप्रिल २०१६ रोजीचे बैठकीचे दि.९ मे, २०१६ च्या इतीवृत्तानुसार देण्यात आलेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१६०६२९१२३७०१७२०२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(वि.रा.ठाकूर)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मंत्री (कृषि व पणन) यांचे खाजगी सचिव.

२. मा.मंत्री (वस्त्रोद्योग)/ मा.राज्यमंत्री (वस्त्रोद्योग) यांचे खाजगी सचिव
३. मा.मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
४. मा.अपर मुख्य सचिव (कृषि व पणन) / प्रधान सचिव (वस्त्रोद्योग) यांचे स्वीय सहायक
५. उपसचिव (कृषि) तथा सदस्य सचिव, राष्ट्रीय कृषि षिकास योजना कक्ष, कृषि व पदूम, मंत्रालय, मुंबई
६. आयुक्त (कृषि) , कृषि आयुक्तालय, पुणे.
७. आयुक्त महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामिण रोजगार हमी योजना (मग्रारोहयो) नागपूर
८. सर्व विभागीय आयुक्त
९. सर्व जिल्हाधिकारी
- १०.संचालक (रेशीम) रेशीम संचालनालय, नागपूर.
११. महालेखापाल, महाराष्ट्र -१(लेखा व अनुज्ञेयता/ ऑडीट) , मुंबई
- १२.महालेखापाल, महाराष्ट्र-२ (लेखा व अनुज्ञेयता/ ऑडीट) नागपूर
- १३.अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
- १४.निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई ,
- १५.सर्व जिल्हयाचे कोषागार अधिकारी,
- १६.सर्व सहायक संचालक , प्रादेशिक रेशीम कार्यालय
- १७.सर्व रेशीम विकास अधिकारी श्रेणी-१/२, जिल्हा रेशीम कार्यालय
१८. रेशीम कक्ष (निवड नस्ती).